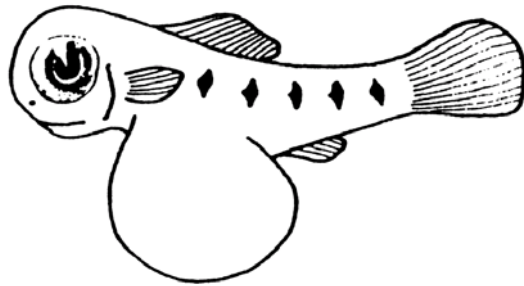

Viljelypaketti

Suomen Akvaarioliitto ry

Akvaariokalojen viljelyn periaatteet ja päämäärät

Akvaariokalojen viljeleminen on tehokas tapa hankkia tietoa kalojen käyttäytymisestä ja lisääntymiskäyttäytymisestä. Kalojen pitovaatimuksiin on entistä helpompaa vastata, kun nämä asiat tunnetaan. Akvaariokalojen viljelyyn liittyy paljon harrastusta tukevia toimintoja, mutta viljelytoiminta pitää sisällään myös eläintensuojelullisia näkökohtia ja eettisiä kysymyksiä.

Suomen Akvaarioliitto ry:n (SAL) viljelypaketti on liiton jäsenyhdistyksilleen tarjoama viljelytoimintaa tukeva palvelu. Viljelypaketin tarkoitus on kannustaa akvaarioharrastajia hankkimaan ja levittämään kalojen käyttäytymiseen liittyvää tietoa ja toisaalta toimia ohjenuorana kalojenpidon eettisten kysymysten äärellä.

Viljelypaketin sisällöstä vastaa SAL:n hallitus, joka muokkaa viljelypakettia saamiensa ehdotusten mukaan. Aloite-ehdotuksia vastaanottaa SAL:n viljelykoordinaattori.

Viljelypaketin aineistoon kuuluvat seuraavat osat:

- Viljelymerkkivaatimukset
- Viljelytaulukko
- Synonyymiluettelo
- Viljelyraporttilomakkeet
- Viljelykilpailun säännöt
- Viljelysuoritusten yhteenvetolomake

Päämäärät

Tukemalla viljelytoimintaa SAL haluaa edistää seuraavia päämääriä:

- Kannustaa akvaarioharrastajia hankkimaan lisää tietoa kaloista ja niiden vaatimuksista
- Koota ja levittää jäsenyhdistysten käyttöön eri akvaariokalojen vaatimuksia ja viljelyä koskevaa tietoa
- Lisätä Suomessa viljeltyjen ja siten Suomen vesioloihin sopeutuneiden ja kestävien akvaariokalakantojen tarjontaa akvaarioliikkeissä ja akvaarioharrastajien kesken
- Vähentää tarvetta tuottaa kaloja luonnosta

Paketin osat

SAL:n viljelytoimintaan kuuluu viljelymerkkisuoritukset ja viljelykilpailu. Viljelymerkkien suorittaminen on osa yhteispohjoismaista viljelykampanjaa, toisin sanoin viljelymerkit ja niitä koskevat merkkivaatimukset viljelytaulukkoineen ovat yhteispohjoismaiset.

Viljeleminen

Laatuvaatimukset

Akvaarioyhdistyksen tulee kiinnittää enemmän huomiota viljelysuorituksen ja viljelyraportin laatuun, mitä korkeamman merkin suorituksesta on kysymys. Hopeamerkkisuorituksessa edellytetään, että kasvatettujen poikasten lukumäärä on riittävä. Kultamerkkisuorituksessa edellytetään lisäksi, että poikasten laatu on hyvä ja että viljelyraportti on täytetty riittävän yksityiskohtaisesti, jotta siitä on saatavissa tietoa lajin viljelyvaatimuksista. Laatuvaatimuksia harkitessa yhdistyksen tulee myös ottaa huomioon viljelijän olot. Esimerkiksi nuorisojäseneltä voidaan yleensä vaatia vähemmän kuin aikuisjäseneltä.

Hyväksyttävät lajit ja muunnokset

SAL on tehnyt selvän kannanoton luonnossa esiintyvien lajien ja muotojen puolesta. Tämä tarkoittaa sitä, että viljelymerkkisuoritukset ja viljelykilpailu koskevat pääsääntöisesti luonnonmukaisia lajeja, alalajeja, rotuja ja paikallisia muotoja.

SAL perustelee kannanottoaan toisaalta edistääkseen luonnonmukaisten kalojen pitämistä ja toisaalta sillä, että akvaarioharrastajat eivät risteytystoiminnassa voi varmistua siitä, että risteytyksen tuloksena kaloille ei synny sisäisiä vammoja tai ominaisuuksia, jotka ovat haitallisia kalalle. Esimerkiksi akvaarioharrastaja, joka kehittää jotain tiettyä kalakantaa sisäsiitosmenetelmää käyttäen, voi seurata vain ulkoisesti havaittavia ilmiäsuun (fenotyyppiin) perustuvia muutoksia kaloissaan.

Mitä samanaikaisesti tapahtuu kalan käyttäytymistä ohjaaville perinnöllisyystekijöille eli mitä vaikutuksia risteyttämisellä on kalan genotyyppiin (peruasuun) tai kalan sisäelinten ilmiäsuun ei tavallinen harrastaja voi havaita ilman vaativia tutkimusvälineitä.

Esimerkkeinä selvästi haitallisesta ihmisen ohjaamasta muuntelusta on viime vuosina nähty markkinoilla kaloja, jotka ovat selvästi liikuntavammaisia nimenomaan kehitettyjen liian isojen evien tai liikkumista haittaavien silmärakenteiden seurauksena. Tällaiset kalat ovat luonnottomia eikä akvaarioharrastajien tulisi myötävaikuttaa niiden kärsimykseen.

Koska rajanveto on käytännössä jatkuvasti osoittautunut hankalaksi ja koska tiettyjen akvaariokalalajien luonnonmukaisten muotojen

hankkiminen voi olla vaikeata, on SAL:n hallitus 4.4.1998 päättänyt, että muista kuin luonnonmukaisista värimuunnoksista myönnetään pronssimerkki ja viljelykilpailussa pronssi-merkkiä vastaavat pisteet.

Sen sijaan kalojen keinotekoiset muotomuunnokset, kuten huntupyrstöt ja mulkosilmät, sekä keinotekoisesti värjätyt kalat eivät oikeuta viljelymerkkiin eikä niiden viljelysuorituksilla voi osallistua viljelykilpailuun. Niiden osalta SAL katsoo, että eläinsuojelulainsäädäntö asettaa riittävät rajat viljelytoiminnalle.

Tässä viljelypaketissa tarkoitettavalla haitallisella risteyttämisellä tarkoitetaan päämäärähakuista keinotekoista muuntelua, jonka tuloksena saatetaan saada tuotettua kalayksilöitä, jotka kärsivät fysiologisista ja anatomisista häiriöistä. Haitallisella risteyttämisellä tai ihmisen ohjaamalla muuntelulla ei tarkoiteta viljelytoiminnan tuloksena sattumanvaraisesti syntyviä geno- ja fenotyyppejä, joita muodostuu jatkuvasti luonnonvalinnan seurauksena osan esimerkiksi karsiutuessa pois kilpailussa pärjäämättöminä yksilöinä.

Mädin ja poikasten hoito

Useiden kalalajien lisääntymiskäyttäytymiseen kuuluu luonnossa, että emokalat tai toinen niistä hoitaa mätiä ja/tai poikasia. Akvaarioharrastajan tulee tarjota kaloilleen sellaiset olosuhteet, että kalat voivat käyttäytyä mahdollisimman luonnonmukaisesti. Näin ollen mätiään tai poikasiaan hoitavien lajien viljelyssä emokalojen erottaminen hedelmöitetystä mädistä tai poikasista ei ole hyväksyttävää. Mikäli jotkut tunnetusti jälkikasvuun hoivaavat kalalajien yksilöt hoitavat poikasiaan huonosti tai ei lainkaan voi tämä johtua kalojen käyttäytymistä ohjaavien ominaisuuksien virheestä tai vammasta, joka saattaa periytyä niiden jälkeläisiin, eikä näitä yksilöitä sen vuoksi tule viljellä.

Viljelyn tarkoituksena tuottaa terveitä poikasia. Lisäksi viljelyllä halutaan lisätä akvaarioharrastajien tietoja kalojen luonnollisesta käyttäytymisestä ja poikasten hoito on erittäin mielenkiintoinen kalojen käyttäytymisen muoto.

Viljelysuoritusten käsittely

Kudetettuaan jonkun akvaariokalalajin harrastaja täyttää akvaarioyhdistyksensä viljelyvastaavalta saamansa viljelyraporttilomakkeen ja palauttaa sen yhdistyksensä viljelyvastaavalle. Sama raportti koskee sekä merkkisuoritusta että

viljelykilpailua. Lisäksi viljelijä voi merkitä raporttiin, tilaako hän viljelymerkin ja/tai kunniakirjan.

Yhdistyksen hallitus käsittelee viljelyraportit ja päättää pronssi- ja hopeamerkeistä sekä toimittaa kultamerkkiraportit edelleen SAL:n viljelykoordinaattorille, joka toimittaa ne edelleen SAL:n hallituksen käsiteltäviksi.

Taulukosta puuttuvat lajit ja kuvaamattomat lajit

Kalalajin, joka puuttuu viljelytaulukosta, viljely oikeuttaa ainakin pronssimerkkiin.

Jos viljelty laji puuttuu viljelytaulukosta, viljelijä jättää rastittamatta viljelymerkin arvon ja toimittaa raportin yhdistyksensä viljelyvastaavalle, joka lähettää raportin edelleen SAL:n viljelykoordinaattorille. SAL:n hallitus käsittelee raportin käyttäen myös vastaaviin lajeihin erikoistuneiden asiantuntijoiden tietoja ja päättää tapauskohtaisesti vaikeusasteesta sekä myöntää merkin sen mukaisesti.

Viljelyraporttiin, joka koskee tieteellisesti vielä kuvaamatta olevaa lajia tai lajia, jota viljelijä ei ole voinut määrittää, tulee liittää muutama valokuva, jotta lajimääritys voidaan myöhemmin todentaa.

Viljelyvastaava

SAL suosittelee jäsenyhdistyksiään valitsemaan keskuudesta viljelyvastaavaksi nimitettävä henkilö, joka hoitaa viljelykampanjaan ja viljelykilpailuun liittyvät asiat yhdistyksessä. Tulevan vuoden viljelyvastaava voidaan valita esimerkiksi yhdistyksen syysvuosikokouksessa tai yhdistyksen hallitus voi vuoden ensimmäisessä kokouksessaan valita viljelyvastaavan keskuudestaan tai kutsua viljelyvastaavan hallituksen ulkopuolelta.

Viljelyvastaavan tehtäviin voi kuulua mm.

- Tiedottaminen viljelyasioista yhdistyksen jäsenille esimerkiksi jäsenkirjeissä ja/tai jäsenlehdissä
- Viljelyasioihin liittyvien tietojen toimittaminen yhdistyksen Internet-sivujen ylläpitäjälle
- Viljelytaulukon ja lomakkeiden saatavilla pitäminen
  - Viljelyraporttien vastaanotto ja vieminen hallituksen käsiteltäväksi
  - Yhteenvertoporttien täyttäminen SAL:n viljelykoordinaattorille lähetettäväksi (samalla siten myös viljelymerkki- ja

- kunniakirjatilaukset)
- Merkkien ja kunniakirjojen jakaminen viljelijöille
  - Lisäksi viljelyvastaavan toivotaan tekevän aloitteita ja kehitysehdotuksia viljelykampanjan ja viljelykilpailun kehittämiseksi.

Viljelymerkkien ja -kunniakirjojen tilaaminen

Viljelyraporteissa on kohta, jossa viljelijä ilmoittaa, haluaako hän viljelymerkin ja/tai kunniakirjan. Merkit ja kunniakirjat voidaan jakaa esim. yhdistyksen kuukausikokouksessa. Yhdistyksen tehtävänä on hankkia merkit ja kunniakirjat ja jakaa ne viljelijöille hyväksytyistä viljelysuorituksista.

Kultamerkkihakemukset yhdistys toimittaa SAL:n viljelykoordinaattorille. Pronssi- ja hopeamerkkejä yhdistys voi tilata varastoon, mutta kunniakirjoja sekä kultamerkkejä tilataan sen jälkeen kun viljelysuoritus on hyväksytty.

SAL veloittaa yhdistyksiltä viljelymerkkien ja kunniakirjojen hinnan voimassaolevan hinnastonsa mukaisesti. Viljelymerkit maksetaan SAL:n tilille erikseen lähetettävän laskun perusteella. Yhdistykset saavat itse päättää veloittavatko ne merkkien ja kunniakirjojen hinnat jäseniltään.

Viljelymerkkien hinnat

Viljelymerkki	Hinta (€)
Kultamerkki	3,00
Hopeamerkki	2,60
Pronssimerkki	2,60
Kunniakirja (kulta, hopea ja pronssi)	0,00

Merkkivaatimukset

Yleistä

Viljelymerkki voidaan myöntää akvaarioyhdistyksen jäsenelle, joka on viljellyt SAL:n voimassaolevassa viljelytaulukossa mainitun kalalajin. Ainoastaan luonnossa esiintyvien akvaariokalalajien ja niiden maantieteellisten rotujen viljely oikeuttaa merkin saantiin, sitä vastoin viljelypaketin alussa mainittavia epäluonnonmukaisia risteytyksiä eikä

keinotekoisesti jalostettuja väri- tai muotomuunnoksia tai muita epämuotoja oteta huomioon.

Muista kuin luonnonmukaisista värimuunnoksista myönnetään pronssimerkki ja viljelykilpailussa pronssimerkkiä vastaavat pisteet. Sen sijaan kalojen keinotekoiset muotomuunnokset, kuten huntupyrstöt ja mulkosilmät, sekä keinotekoisesti värjätyt kalat eivät oikeuta viljelymerkkiin eikä niiden viljelysuorituksilla voi osallistua viljelykilpailuun.

Pronssimerkki

Viljelytaulukossa pronssimerkin saantiin oikeuttava laji tai taulukosta puuttuva akvaariokalalaji on viljelty ja vähintään yksi poikanen on kasvatettu nuoreksi yksilöksi.

Viljelystä on laadittu viljelyraportti, joka on toimitettu yhdistyksen viljelyvastaavalle.

Hopeamerkki

Hopeamerkin saantiin oikeuttava laji on viljelty ja viljelijän oloihin nähden riittävä määrä poikasia on kasvatettu nuoriksi yksilöiksi.

Viljelystä on laadittu viljelyraportti, joka on toimitettu yhdistyksen viljelyvastaavalle, joka toimittaa viljelyraportista kopion SAL:n viljelykoordinaattorille.

Kultamerkki

Kultamerkin saantiin oikeuttava laji on viljelty ja kasvatettujen nuorten yksilöiden lukumäärä ja laatu on viljelijän oloihin nähden riittävät.

Viljelyn todistaa joku yhdistyksen jäsen.

Viljelystä on laadittu yksityiskohtainen viljelyraportti, joka on toimitettu yhdistyksen viljelyvastaavalle, joka toimittaa viljelyraportista kopion SAL:n viljelykoordinaattorille.

Yhteenvetoraportti

Yhdistykset säilyttävät saamansa viljelyraportit ja yhdistysten viljelyvastaavat laativat niistä vuosittain yhteenvetoraportin, jotka toimitetaan SAL:n viljelykoordinaattorille. Samalle yhteenvetoraportille ei merkitä useiden viljelijöiden tietoja - jokaista viljelijää varten täytetään oma yhteenvetoraporttinsa.

Viljelykilpailu

Kilpailun tarkoituksena on lisätä mielenkiintoa akvaariokalojen viljelyyn ja antaa virikkeitä akvaarioyhdistysten toimintaan sekä kannustaa uusien lajien viljelemiseen.

Kilpailun säännöt

1. Viljelykilpailu on avoin Suomen Akvaarioliitto ry:n jäsenyhdistyksille ja niiden jäsenille.
2. Vuosittain kilpaillaan seuraavissa luokissa:

A	Viljelyn Suomen mestaruus (Amazon-kiertopalkinto)
B	Paras yhdistys
C	Yhdistyksen viljelyn mestaruus

Luokissa A ja B SAL jakaa palkinnot, luokassa C yhdistykset jakavat palkinnot keskuudessaan.

Kilpailuun voidaan perustaa myös erityisluokkia. Tällä hetkellä viljelykilpailussa mukana olevat erityisluokat:

Monniluokka (Wardley-malja)
Kirjoahvenluokka (Cichlid Press Cup)

3. Kilpailukausi on kalenterivuosi. Kudun tulee olla tapahtunut sinä kalenterivuonna, jonka kilpailuun osallistutaan, tai edellisenä.
4. Yhdistysten viljelyvastaavat kokoavat kaikki merkkisuoritukset yhteenvetoraporttiin, joka toimitetaan SAL:n viljelykoordinaattorille vuosittain helmikuun loppuun mennessä. Lomakkeissa tulee ehdottomasti käyttää kalojen tieteellisiä nimiä.
5. Kilpailun tulokset julkistetaan liiton jäsentiedotteessa sekä mahdollisuuksien mukaan akvaariolehdistä.
6. Viljelykilpailussa noudatetaan viljelykampanjan sääntöjä ja viljelytaulukkoa. Saman henkilön samana kilpailukautena ilmoittamat saman kalalajin viljelysuoritukset otetaan huomioon siten, että saman lajin toistuvista viljelyistä viljelijä saa puolen pistemäärän. Kaikki luonnonmukaiset lajit, joita ei löydy viljelytaulukosta, oikeuttavat vähintään pronssimerkkiä vastaavaan pistemäärään.

7. Hyväksytystä viljelysuorituksesta saa pisteitä seuraavasti:

Vaikeusaste	Lajin ensimmäinen viljely kilpailukauden aikana	Lajin seuraavat viljelyt kilpailukauden aikana
Pronssi	10 pistettä	5 pistettä
Hopea	20 pistettä	10 pistettä
Kulta	40 pistettä	20 pistettä

Saman pistemäärän saavuttaneiden keskinäisen sijan ratkaisee merkkisuoritusten lukumäärä siten, että voiton vie se, jolla on eniten korkeamman luokan merkkisuorituksia. Näidenkin ollessa tasan sija jaetaan. Samoilla pisteillä voi osallistua perusluokkaan ja mahdollisiin erikoisluokkiin.

8. Viljelysuorituksesta ei tarvitse lunastaa viljelymerkkiä.